Ministerie van Justitie en Veiligheid

Minister van Justitie en Veiligheid
Minister voor Rechtsbescherming

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Straf- en Sanctierecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
5 oktober 2023

Ons kenmerk
4879891

nota

Nader rapport wetsvoorstel versterking strafrechtelijke aanpak ondermijnende criminaliteit II

1. Aanleiding

De Afdeling advisering van de Raad van State (de Afdeling) heeft op 3 mei jl. advies uitgebracht over het wetsvoorstel versterking strafrechtelijke aanpak ondermijnende criminaliteit II (dictum B). Bijgevoegd treft u het concept nader rapport en het concept wetsvoorstel met memorie van toelichting aan waarin het advies is verwerkt. Het opstellen van het nader rapport heeft langer geduurd dan was voorzien, omdat de interne afstemming binnen het Openbaar Ministerie (OM) over het advies ten aanzien van het voorstel ter verruiming van de mogelijkheid een ontnemingsmaatregel hoofdelijk op te kunnen leggen meer tijd in beslag heeft genomen; het advies is medio september ontvangen.

Deze nota wordt aan u beiden voorgelegd vanwege de verantwoordelijkheid van MJenV voor de aanpak van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit en vanwege de verantwoordelijkheid van MRb voor het Wetboek van Strafvordering.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met het aanbieden van het nader rapport en het aangepaste wetsvoorstel versterking strafrechtelijke aanpak ondermijnende criminaliteit II aan de ministerraad (vanwege demissionaire status kabinet; het positieve dictum zou daartoe anders geen aanleiding hebben gegeven) en daaropvolgende aanbieding aan de Koning met het oog op verzending aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

Dictum B (rekening houden met opmerkingen); de Afdeling adviseert in de toelichting nader in te gaan op de volgende punten:

- meerwaarde en reikwijdte van de voorgestelde uitbreiding van de hoofdelijke aansprakelijkheid bij de ontnemingsmaatregel;
- grondslagen voor de verstrekking van strafrechtelijke gegevens in het kader van de ontzetting van rechten;
- samenhang tussen verschillende onderdelen van het wetsvoorstel;
- toepasselijkheid van het wetsvoorstel op Caribisch Nederland.

Over de overige onderdelen van het wetsvoorstel heeft de Afdeling geen opmerkingen gemaakt. Dit betreft onder andere de strafbaarstelling van verborgen ruimten in vervoermiddelen en de voorgestelde bevoegdheid voor de FIU-Nederland om een bank te verzoeken een financiële transactie tijdelijk niet uit te voeren.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Straf- en Sanctierecht

Datum
5 oktober 2023

Ons kenmerk
4879891

4. Toelichting

Hieronder wordt het advies van de Afdeling per onderdeel toegelicht.

Uitbreiding hoofdelijke aansprakelijkheid ontnemingsmaatregel
De Afdeling adviseert in de toelichting in te gaan op de meerwaarde en de reikwijdte van de voorgestelde uitbreiding van de hoofdelijke aansprakelijkheid bij de ontnemingsmaatregel, mede in het licht van mogelijke bewijsrechtelijke moeilijkheden. In lijn met het advies van het OM is in de memorie van toelichting nader ingegaan op de meerwaarde van de regeling. Daarnaast zijn het wetsvoorstel (artikel I, onderdeel B) en memorie van toelichting (paragraaf 3) aangepast om het risico van bewijsrechtelijke moeilijkheden voor de veroordeelde te ondervangen. Het komt er in de kern op neer dat de verruimde mogelijkheid van hoofdelijke aansprakelijkheid op advies van het OM is beperkt tot voordeel dat door een economische eenheid is genoten.

Grondslagen gegevensverstrekking ontzetting van rechten
Conform het advies van de Afdeling zijn in de memorie van toelichting (paragraaf 10) de grondslagen voor de verstrekking van tenuitvoerleggingsgegevens in het kader van de ontzetting van rechten vermeld en nader verhelderd.

Samenhang onderdelen wetsvoorstel
De Afdeling adviseert ten aanzien van twee onderdelen van het wetsvoorstel te concretiseren hoe deze samenhangen met georganiseerde, ondermijnende criminaliteit. Het betreft de voorstellen tot vereenvoudiging van de wrakingsregeling in het straf-, bestuurs- en civielrecht en de actualisering van de de wettelijke bepaling over de strafbare feiten met de vervolging waarvan officieren van justitie bij het functioneel parket zijn belast. In de memorie van toelichting is in de inleiding en in paragraaf 6.3 nader toegelicht dat deze voorstellen bijdragen aan de ambitie uit het coalitieakkoord om te komen tot effectieve opsporing en vervolging van georganiseerde ondermijnende criminaliteit en als zodanig hiermee samenhangen.

Toepasselijkheid in Caribisch Nederland
Uitgangspunt is dat wetgeving (inclusief wijzigingen) ook toepasselijk is in Caribisch Nederland. Gelet hierop adviseert de Afdeling het wetsvoorstel aan te passen of toe te lichten waarom niet is gekozen voor toepasselijkheid van het wetsvoorstel in Caribisch Nederland. In reactie hierop is opgemerkt dat de toepasselijkheid van de verschillende onderdelen van het wetsvoorstel voor Caribisch Nederland in een afzonderlijk traject zal worden beoordeeld. Hierin worden tevens de wijzigingen uit de inmiddels in werking getreden Wet versterking strafrechtelijke aanpak ondermijnende criminaliteit I betrokken; deze wijzigingen zijn momenteel niet van toepassing in Caribisch Nederland.
Door dit samenhangend te bekijken kan worden gekomen tot een optimale aanpak van ondermijnende criminaliteit die past bij de specifieke problematiek en behoeften in Caribisch Nederland en die aansluit bij de lokale omstandigheden. Via een afzonderlijk wetsvoorstel kan worden voorzien in toepasselijkheid van (onderdelen van) beide wetten (de al tot stand gekomen Wet versterking strafrechtelijke aanpak ondermijnende criminaliteit I en het voorstel voor een Wet versterking strafrechtelijke aanpak ondermijnende criminaliteit II) in Caribisch Nederland. Vertraging van het onderhavige wetsvoorstel wordt hiermee voorkomen.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Straf- en Sanctierecht

Datum
5 oktober 2023

Ons kenmerk
4879891

4.1 Politieke context

Het wetsvoorstel geeft uitvoering aan de in het coalitieakkoord genoemde doelen om het verdienmodel van criminelen harder aan te pakken door de jacht op crimineel geld te intensiveren, zware criminelen effectiever te vervolgen en de straffen te verzwaren om de georganiseerde misdaad beter te kunnen bestrijden (p. 20/21). De verwachting is dat het wetsvoorstel overwegend positief zal worden ontvangen.

4.2 Afstemming

Deze nota is afgestemd met DGO en DGSenB (ontzetting van rechten).

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Alles uit deze nota wordt openbaar, met uitzondering van de persoonsgegevens van de ambtenaren; deze zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.